

Moliere: Tartuffe

1. Dramatika je veja književnosti, ki je posebej prirejena za igranje pred občinstvom. Dramatiko prepoznamo po značilnem slogu pisanja. Pišejo npr. Miha je rekel:..., Marko mu dogovori. Razdelimo jo na tragedijo in komedijo.

Antična komedija je igranje, ki je bilo v čast bogu Dionizu.

Komično pomeni smešno.

Vrste komike: situacijska, besedna, značajska, telesna.

2. Moliere s pravim imenom Jean-Baptiste Poquelin, se je rodil v Franciji, natančneje Parizu, leta 1622, v premožni meščanski družini. Študiral je v jezuitskem kolegiju v Parizu, po študiju, ki ga je tudi spravil v stik s plemstvom, pa je postal igralec v potujoči gledališki skupini. V tem času je začel pisati krajše igre. Po letu 1658 se je vrnil v Pariz, kjer je postal gledališki vodja, ugleden igralec in komediograf. V Parizu je tudi užival podporo Ludvika XIV., ki ga je pogosto zaščitil pred napadi klerikalnih krogov in plemiških dvorjanov. Umril je leta 1673, ko se je nenadoma med eno izmed predstav preprosto zgrudil.

Njegovo delo šteje sedemindvajset komedij, napisanih v verzih ali pa prozi. Njegova glavna dela so: Smešne precioze (*Les précieuses ridicules*, 1659), Šola za žene (*L'école des femmes*, 1662), *Tartuffe* (1664 - 1669), Don Juan ali kamniti gost (*Don Juan ou le festin de pierre*, 1665), Ljudomrznik (*Le misanthrope*, 1666), Skopuh (*L'avare*, 1668), George Dandin (1669), Žlahtni meščan (*Le bourgeois gentilhomme*, 1670), Skapinove zvijače (*Les fourberies de Scapin*, 1671), Učene ženske (*Les femmes savantes*, 1672) ter Namišljeni bolnik (*Le malade imaginaire*, 1673).

3. K nastanku klasicizma so pripomogle nove družbene in ideološke razmere, kot naprimer pojav absolutne monarhije, težnja k disciplini in redu, centralizacija oblasti, uplahnitev renesančnega individualizma in senzualizma, prizadevanje za okrepitev cerkvene avtoritete, pa tudi razuma. Tem pojavom so ustrezala tudi načela klasicistične književnosti – za najvišje merilo pisanja so šteli razum ter skladnost z naravo. Za zgled so si umetniki postavili antične pisce, po njihovem mnenju so bili v njihovih delih razumnost in skladnost z naravo najpopolneje dosežena. Odklanjali so preveliko ali samovoljno individualno čustvenost in fantastiko, zanikali so svobodna kompozicijska načela, kot jih je poznala srednjeveška pa tudi renesančna književnost, in zavrgli so nabreklost v slogu, kar je bila značilnost baroka. Za vsako književno zvrst so klasicisti imeli točno določena pravila in te zvrsti so strogo ločevali med seboj (tragedije npr. niso smele imeti komičnih elementov). V dramatici so uveljavili zahtevo po treh enotnostih. Jezik in slog so podredili načelu jasnosti in razločnosti, ki sta bili po njihovem mnenju znamenje lepote. Med klasicistično književnostjo ter srednjeveško, renesančno ter še posebej baročno je nastal velik prepad razlik.

4. Moliere se močno drži nekaterih klasicističnih pravil: ritem je jambski, vse se dogaja v enem dnevu in na enem mestu, v Orgonovi hiši – to pa je pravilo treh enotnosti. Časi se torej ne menjavajo. Zgodba je preprosta, s pravimi verzi, rima ter natančno izbrane besede pa vzbujajo zanimanje v bralcu. Tudi dovršen dialog le pripomore k zanimivosti branja.

5. Delo je pisano v verzih, razdeljeno pa je na pet dejanj, vsako pa ima različno število prizorov (prvo 6, drugo 4, tretje 7, četrto 8 in peto 8). Komedija ima kot vsako dramsko delo tudi značilno obliko dramskega trikotnika.

6. *Tartuffe* ga popolnoma očara, s tem tudi sam postane malce svetohlinski. Mož, ki rine iz ene skrajnosti v drugo, kot se izrazi Kleant pa srednje poti očitno ne pozna. Marijanin in Damisov

oče, sin gospe Pernelle. Orgon je precej lahkoveren in pobožen človek, zato pa je tudi lahka tarča za Tartuffovo »zapeljevanje«. Njegova zaslepljena vera ga pripelje do tega, da skoraj izgubi hišo.

7. Tartuffe živi za sveto in čisto življenje, vsaj tako se pretvarja. Na srečo ga večina ljudi spregleda, a okoli svojega prsta pa mu uspe oviti Pernello ter Orgona. Pretvarja se za krepostnega, v istem času pa zapeljuje Elmiro, torej je resnično svetohlinec. Je tudi zelo sebičen človek, saj mu ni mar, če drugi trpijo, le da je on lepo na toplem in ima vse kar potrebuje za svoje zlobno življenje. V Orgonovo hišo se naseli z namenom, da bi si prilastil hišo in denar.

8. GOSPA PERNELLOVA: Od začetka pa skoraj do konca je vdana Tartuffu, češ da je edini s pravo vero. Lahko bi rekli, da je tako pobožna zaradi zavisti, saj sama ni več zmožna več zapeljovati drugih – nekako tako se izrazijo v knjigi. Orgonova mati, Marijanina in Damisova babica. Deluje zelo vzvišeno, prezirljivo in daje vsem vedeti, da ima edino ona prav, četudi se pogosto moti.

ELMIRA: Razumska žena, ki pa sicer je krepostna, a ne sili v tako skrajnost kakor Pernella. Krepostnost se kaže v tem, da se ne vda Tartuffu, mogoče tudi zato, ker vidi preko njegovih public o ljubezni. Po mojem mnenju je zaupanja vredna ženska, lahko bi namreč za moževim hrbtom bila s Tartuffom. Večina stvari se ji zdi lahko preživljivih, na življenje gleda z optimizmom, nobena stvar se ji ne zdi tako črna, da ne bi bila rešljiva.

MARIJANA: Orgonova hči in Valerjeva ljubimka, v njenem srcu tudi tli ljubezen do Valerja. Precej plašno dekle, ki rada uboga druge, zato se z Valerjem tudi spreta. Je tudi precej mirna, a kljub temu hitro spreminja razpoloženje – iz sreče v jok in obratno.

VALER: Marijano močno ljubi, a ga je strah, da Orgon ne bo držal besede. Njegov strah se izkaže za upravičenega, ko želi Orgon dati roko njegove hčere Tartuffu.

KLEANT: Na nek način je glas razuma med vsemi, dobro presoja, pri tem pa je tudi objektivni. Skuša ljudi pomiriti in zagovarja razum, ne pa naglega ravnanja. Pravi človek razsvetljenstva.

DORINA: Ta Marijanina strežnica je ena redkih, ki si upa povedati vse kar ima na jeziku. Prav zaradi tega dolgega jezika je nekajkrat grajana, na trenutke se mi je zdela tudi malce sarkastična. Je preprosto dekle s naravno, »kmečko« pametjo, ki je vedno zmožna povedati kakšno pikro na račun Orgona, Tartuffa ali pa Pernellove.

9. Prevladuje predvsem besedna komika.

10. Vrh zgodbe je, ko Tartuffa razkrinkajo kot prevaranta s pomočjo Elmire.

11. Komedija se razplete srečno, z aretacijo Tartifa. Valer in Marijana se poročita. Cela družina pa se zahvali knezu.

12. Pisatelj v njej največ uporablja karakterno komiko. Tudi Molierove komedije niso izjema - temeljijo na motivih zamenjave, zmešnjave, spletke ter osebah, kot so skopuhi, mlade lahkoživke, neumni starci ter prebrisani služabniki.

13. **Beseda tartifovstvo je še v današnjem času pojem, ki označuje moralno dvoličnost.**